

מסורת הש"ס

אלו דברים פרק שמיני ברכות

נג.

עין משפט
גר מצוה

בא ב מיי פכט מעל
שבת ה' כ טושע
אורס כ רלס ספיק ה:
בא ג מיי שם ה' כו
טושע שם ספי ו:
ד ו (מיי פכט מעל שבת
הלכה ה ספיק עין טו):
ה' ח מיי פכט מעל
שבת הלכה כו ספיק
עין (כו) כט טושע
אורס כ' (כח ספיק ז וס'ר)
רלס ספיק ז:
ו [טושע] אורס כ' רלס
ספיק ז:
ז' ח מיי שם ספיק עין
(כח) כט טושע אורס
כ' רלס ספיק ז:
ח ב ח מיי שם טושע שם
ספיק ז:
ט טושע שם:
כא ב טושע שם ספיק ז:
בב ל מיי פכט מעל ח' ח'
ה' טושע יוד כ'
רלס ספיק ז:
כג מ טור [טושע] אורס כ'
רלס [ספיק ז]:
כד ב מיי פכט מעל כרכוס
הלכה ח ספיק עין כ
(וכט) טושע אורס כ' רח
ספיק ג וס'ר רלס ספיק ג:
כה ח מיי שם הלכה ה
ספיק עין כ טושע
אורס כ' רח ספיק ז:
ע (מיי שם ה' ט טושע
שם ספיק ז):
כז פ מיי שם ה' ט טושע
שם ספיק ג:

רבינו חננאל

אסיקנא אור שלא שבת אין
מברכין עליו, אבל אור
שנשבת [מכבוד] כגון אור
שלחיה ואור [של חולה]
אף על פי [שהיה דולק] כל
היום מברכין עליו מפני
שבת ממלכא [עבירה].
וכן עשושית שחיתה
דולקת כל השבת, בבוצאי
השבת מברכין עליה.
ישראל שהדליק מנו
מברכין עליו איפשר דלא
מוסיף, וכי קא מברך
אחרונה [קא מברך, אבל
גוי שהדליק מנו] אף נעל
פין דאוסף לא [מברכין
עליו]. [היה מהלך וראה]
אור [דולק], אם רוב ישראל
מברך, אם רוב גוים אינו
מברך, מחצה על מחצה
מברך. לא מליגי דאית קראי
דבורא דברא משמע. [אין
מברכין ...] לעבודה זרה
מכלל [...]. במסיבה מברכין
והיין [אין] ד... [אם לא
מסיבתם לעבודה זרה אינן
מברכין. אין מברכין על הגר
שלימים משום דלא שבת.
אסיקנא אור שלא שבת אין
מברכין עליו, אבל אור
שנשבת [מכבוד] כגון אור
שלחיה ואור [של חולה]
אף על פי [שהיה דולק] כל
היום מברכין עליו מפני
שבת ממלכא [עבירה].
וכן עשושית שחיתה
דולקת כל השבת, בבוצאי
השבת מברכין עליה. ראה
תינוק ספק לשקיעת החמה
ואבוקה בידו, בודק אחריו
שמה בדי ישראל הוא ואיקרי
נקט, ואילא אסיר. אור של
כבשן ושל חנוך ושל כירה,
גוי חדא מברכין עליו ותניא
אידן [אין] מברכין. לא
קשיא [כאן] בתחילה כאן
[בסוף]. פ' בתחלה
[הדליק] ודעיינן לא [אחז]
[אור] בידו העצמי וקוטרא
הוא דלוק ולא צאיל גהורא
אין מברכין אלא בסוף
שכבר הדליק והעלו
שלהבת מברכין. אור של
כנסת ושל בית המדרש תני
חדא מברכין ותניא אידך
אין מברכין. איתני לפרוש
הא דאיכא חזא הא דליכא
חזא ים מין שאומר א'
איכא [חזא] דאילא בבית
הכנסת לחזא עבדי ומברך
עליו, ואי ליכא חזא,
לכבוד בית הכנסת עשוי

וכי תיבא חך איסורא אזל ליה. ה"מ לאקשווי אי הכי נכרי מנכרי
נמי אלל עדיפא מיניה פריך דה"מ לשנויי כדמשני בסמוך:
גזירה משום נכרי ראשון ונכרי ראשון משום עמוד ראשון וכו'.
חדל גזרה היא דגזרו חכמים כל אש נכרי שציד הנכרי
דאי לא הא לא לא קיימא הא אלל נכרי
שהדליק מישאל וישאל מנכרי
מזכרין עליו והכי קיימא לן:
הא דאיכא אדם חשוב. אם כן
משום כבודו של חשוב ולא
לאורה כן פרש"י ור"ח פירש איכא
צאדס חשוב לאורה וצדליכא אדם
חשוב עשוי לכבוד צית הכנסת:
אין מברכין עליו. פירש"י מיהו
מזכרין עליו צדוך צדא שמן
ערב והא דלמר לעיל צדיד מזכרין
(ד' מג). האל משאל כבישא מברכין
עליו צדא על צד שמים היינו צדא
להריח ולא מיידי צדוך הסעודה:
צאליה

שעקר לא הניח ומה שהניח לא עקר אלא לעולם דאיסורא נמי איתיה
וכי קא מברך אתוספתא דהתירא קא מברך אי הכי נכרי מנכרי נמי אין
ה"מ גזרה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה
אור אם רוב נכרים אינו מברך אם רוב ישראל מברך הא גופא קשיא אמרת
אם רוב נכרים אינו מברך הא מחצה על מחצה מברך והדר תני אם רוב
ישראל מברך הא מחצה על מחצה אינו מברך ברין הוא דאפי' מחצה
על מחצה נמי מברך ואידי (ד' דתנ') רישא רוב נכרים תנא סיפא רוב ישראל:
ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו בודק אחריו אם ישראל
הוא מברך אם נכרי הוא אינו מברך מאי איריא תינוק אפי' גדול נמי אמר
רב יהודה אמר רב הכא בסמוך לשקיעת החמה עסקי' גדול מוכחא מילתא
דודאי נכרי הוא תינוק אימר ישראל הוא אקרי ונקיט: ת"ר היה מהלך חוץ
לכרך וראה אור אם עבה כפי הכבשן מברך עליו ואם לאו אינו מברך
עליו תני חדא אור של כבשן מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא
קשיא והא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של תנור ושל כירים מברכין עליו
ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור
של בית הכנסת ושל בית המדרש מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין
עליו ל"ק והא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב ואי בעית אימא
הא והא דאיכא אדם חשוב ולא קשיא והא דאיכא חזא הא דליכא חזא
ואב"ה הא והא דאיכא חזא ולא קשיא והא דאיכא סהרא והא דליכא סהרא:
ת"ר היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפנייהם בש"א כל אחד ואחד
מברך לעצמו וכו' א אחד מברך לכולן משום שנאמר ב'רוב עם הדרת מלך'
בשלמא ב'ה מפרשי' שמעא אלא בית שמאי מאי שמעא קסברי מפני בטול
בית המדרש ה"תניא נמי הכי של בית רבן גמליאל ל'הא היו אומרים מרפא
בבית המדרש בטול בית המדרש: אין מברכין לא על הגר ולא על
הבשמים של מתים: מ"ט נר לכבוד הוא דעבידא בשמים לעבורי ריחא הוא
דעבידי אמר רב יהודה אמר רב כ'כל שמוציאין לפניו ביום ובלילה אין מברכין
עליו וכל שאין מוציאין לפניו אלא בלילה מברכין עליו אמר רב הונא בשמים
של בית הכסא ושמן העשוי להעביר את הזוהמא אין מברכין עליו למימרא
דכל היכא דלאו לריחא עבידא לא מברכין עליוה מיתבי ה"הנכנס לחנותו של
בשם והריח ריח אפילו ישב שם כל היום כלו אינו מברך אלא פעם אחד נכנס
ויצא נכנס מברך על כל פעם ופעם והא הכא דלאו לריחא הוא דעבידא
וקמברך אין לריחא נמי הוא דעבידא כי היכי דנירוח אינשי וניתו ונזבון
אינו מברך אם רוב ישראל מברך רבי יוסי אומר אפי' רוב ישראל נמי אינו
מברך מפני שבנות ישראל מקטרות לכשפים אמן כולוהו לכשפים מקטרת
ה"ל מיעוטא לכשפים ומיעוטא נמי לגמר את הכלים אשתכח רובא דלאו
לריחא עביד וכל רובא דלאו לריחא עביד לא מברך אמר ר' חייא בר
אבא אמר רבי יוחנן המהלך בערבי שבתות במטבריא ובמוציא שבתות
בצפורי והריח ריח ה"אינו מברך מפני שחזקתו אינו עשוי אלא לגמר בו את
הכלים תנו רבנן היה מהלך בשוק של עכו"ם נתרצה להריח הרי זה חוטא:
ואין

ושמן העשוי להעביר את הזוהמא. שמציאים צדוף הסעודה לסוך ידים מזהמות והוא מצוה שצדפים: אין מזכרין עליו. צדא על צד שמים אלל
צדא שמן ערב מזכרין אם שמן של אפרסמון הוא. והא דלמר צדיד מזכרין (לעיל ד' מג). האל משאל כבישא וטחינא מזכרין עליו צע"צ לא צדא
צדוך הסעודה קאמר אלל צדא להריח: לגמר את הכלים. לצדס צעשו את הכנדים: צעניחא. היו רגילים לגמר ערבי צדמות וצפורי צדמו"ש:
לא

אי נימא לא שבת מחמת מלאכה ואפי' היא מלאכה של היסר. כגון
של חולה ושל חיה קאמר דאין מזכרין: עששים. לנטיירנ"א: שהיטה
דולקס והולכת. מע"ש וצבית ישראל: למ"ש מזכרין. לפי שלא
נעצרה צה עזירה שלא הדלקה צדמת: נכרי שהדליק מישאל.

אי נימא לא שבת מחמת מלאכה אפילו
ממלאכה דהתירא והתניא "אור של חיה
ושל חולה מברכין עליו אר"נ בר יצחק מאי
שבת בששבת מחמת מלאכה עבירה תנ"ה
עשושית שהיתה דולקת והולכת כל היום
כולו ה"למ"ש מברכין עליה: ת"ר נכרי
שהדליק מישאל וישאל שהדליק מנכרי
מברכין עליו נכרי מנכרי אין מברכין עליו
מ"ש נכרי מנכרי דלא משום דלא שבת א"ה
ישראל מנכרי נמי הא לא שבת וכי תיבא חך
איסורא אזל ליה והא אחרינא הוא ובידא
דישראל קא מתילדא אלא הא ה"התניא
המוציא שלהבת לר"ה חייב אמאי חייב מה
שעקר לא הניח ומה שהניח לא עקר אלא לעולם דאיסורא נמי איתיה
וכי קא מברך אתוספתא דהתירא קא מברך אי הכי נכרי מנכרי נמי אין
ה"מ גזרה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה
אור אם רוב נכרים אינו מברך אם רוב ישראל מברך הא גופא קשיא אמרת
אם רוב נכרים אינו מברך הא מחצה על מחצה מברך והדר תני אם רוב
ישראל מברך הא מחצה על מחצה אינו מברך ברין הוא דאפי' מחצה
על מחצה נמי מברך ואידי (ד' דתנ') רישא רוב נכרים תנא סיפא רוב ישראל:
ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו בודק אחריו אם ישראל
הוא מברך אם נכרי הוא אינו מברך מאי איריא תינוק אפי' גדול נמי אמר
רב יהודה אמר רב הכא בסמוך לשקיעת החמה עסקי' גדול מוכחא מילתא
דודאי נכרי הוא תינוק אימר ישראל הוא אקרי ונקיט: ת"ר היה מהלך חוץ
לכרך וראה אור אם עבה כפי הכבשן מברך עליו ואם לאו אינו מברך
עליו תני חדא אור של כבשן מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא
קשיא והא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של תנור ושל כירים מברכין עליו
ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור
של בית הכנסת ושל בית המדרש מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין
עליו ל"ק והא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב ואי בעית אימא
הא והא דאיכא אדם חשוב ולא קשיא והא דאיכא חזא הא דליכא חזא
ואב"ה הא והא דאיכא חזא ולא קשיא והא דאיכא סהרא והא דליכא סהרא:
ת"ר היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפנייהם בש"א כל אחד ואחד
מברך לעצמו וכו' א אחד מברך לכולן משום שנאמר ב'רוב עם הדרת מלך'
בשלמא ב'ה מפרשי' שמעא אלא בית שמאי מאי שמעא קסברי מפני בטול
בית המדרש ה"תניא נמי הכי של בית רבן גמליאל ל'הא היו אומרים מרפא
בבית המדרש בטול בית המדרש: אין מברכין לא על הגר ולא על
הבשמים של מתים: מ"ט נר לכבוד הוא דעבידא בשמים לעבורי ריחא הוא
דעבידי אמר רב יהודה אמר רב כ'כל שמוציאין לפניו ביום ובלילה אין מברכין
עליו וכל שאין מוציאין לפניו אלא בלילה מברכין עליו אמר רב הונא בשמים
של בית הכסא ושמן העשוי להעביר את הזוהמא אין מברכין עליו למימרא
דכל היכא דלאו לריחא עבידא לא מברכין עליוה מיתבי ה"הנכנס לחנותו של
בשם והריח ריח אפילו ישב שם כל היום כלו אינו מברך אלא פעם אחד נכנס
ויצא נכנס מברך על כל פעם ופעם והא הכא דלאו לריחא הוא דעבידא
וקמברך אין לריחא נמי הוא דעבידא כי היכי דנירוח אינשי וניתו ונזבון
אינו מברך אם רוב ישראל מברך רבי יוסי אומר אפי' רוב ישראל נמי אינו
מברך מפני שבנות ישראל מקטרות לכשפים אמן כולוהו לכשפים מקטרת
ה"ל מיעוטא לכשפים ומיעוטא נמי לגמר את הכלים אשתכח רובא דלאו
לריחא עביד וכל רובא דלאו לריחא עביד לא מברך אמר ר' חייא בר
אבא אמר רבי יוחנן המהלך בערבי שבתות במטבריא ובמוציא שבתות
בצפורי והריח ריח ה"אינו מברך מפני שחזקתו אינו עשוי אלא לגמר בו את
הכלים תנו רבנן היה מהלך בשוק של עכו"ם נתרצה להריח הרי זה חוטא:
ואין

מחמת שריפת אצנים אין האור
להאיר: בסוף. לאחר שנשרפו האצנים
רובן מדליקין אור גדול מלמעלה
למק שרפת האצנים ומשתמשין נמי
לאורה: של סגור. צדוף מזכרין
עליו. לאחר שהוסק התנור והפת
בתוכה מדליקין קסמין דקין צדוף
להאיר ולקלוט חומו לתוכו וכיון
דמשתמש לאורו מזכרין עליו: אור
של צדף הכנסת. צדליכא אדם חשוב
לכבודו הדליקוהו ולא שצריך לאור
אלל לכבוד צעלמא ואין מזכרין עליו:
ליכא אדם חשוב. להאיר להם
הדליקוהו ומזכרין: הא והא דליכא
אדם חשוב. ואי איכא חזא שמש
שזולל צדית הכנסת אף לאורה עשויה
שיצלל החזן לאורה ומזכרין: הא והא
דליכא חזא. ואיכא סהרא שהחזן
יכול לאכול לאורה אין מזכרין על
הגר שלל להאיר הדליקוהו אלל לכבוד
אדם חשוב: מפני צטול צית המדרש.
שבזמן שאחד מברך לכולם הם כריכים
לשמוק מגרסתם כדי שיתכונו כולם
וישמעו אליו ויענו אמן: מרפא.
לאדם המתעטש ה"הרגילים לומר
אסותא: נר לכבוד. המת עבדיא:
בשמים עבדי לעבדו ריחא. דסרחונו
של מת עבדי ולא להריח: כל מת
שהוא חשוב להוציא לפניו נר צדוס
אם הוציאו צלילה צדמוציא שבת
לקצורה אין מזכרין על אותו נר
לכבוד עבדיא ולא להאיר: וכל מת
שאינו חשוב להוציא נר לפניו צדוס
אלל צלילה מזכרין עליו אם הוציאוהו
צדמוציא שבת לקצורה: מזכרין עליו.
להאיר עבדיא: בשמים. שמוליך אדם
אסטינס לצית הכסא להעביר ממנו
ריח רע של צדכ"ס אין מזכרין עליו:

ושמן העשוי להעביר את הזוהמא. שמציאים צדוף הסעודה לסוך ידים מזהמות והוא מצוה שצדפים: אין מזכרין עליו. צדא על צד שמים אלל
צדא שמן ערב מזכרין אם שמן של אפרסמון הוא. והא דלמר צדיד מזכרין (לעיל ד' מג). האל משאל כבישא וטחינא מזכרין עליו צע"צ לא צדא
צדוך הסעודה קאמר אלל צדא להריח: לגמר את הכלים. לצדס צעשו את הכנדים: צעניחא. היו רגילים לגמר ערבי צדמות וצפורי צדמו"ש:
לא